

Research Article

The Relationship between Cyberbullying Victimization and Non-Suicidal Self-Injury and Suicide Behaviors in Adolescents: The Mediating Role of Emotion Regulation

Authors**Seyedeh Malihe Anvari¹, Ahmad Mansouri^{2*}**

1. *M.A in Clinical Psychology, Department of Psychology, Neyshabur Branch, Islamic Azad University, Neyshabur, Iran. malihe.anvari.86@gmail.com*

2. *Department of Psychology, Neyshabur Branch, Islamic Azad University, Neyshabur, Iran. (Corresponding Author)*

Abstract

Receive Date:
02/05/2023

Accept Date:
15/10/2023

Introduction: Non-suicidal self-injury and suicidal behaviors are prevalent issues among adolescents globally. The main objective of the present study was to investigate the mediating role of emotion regulation in the relationship between cyberbullying victimization and non-suicidal self-injury and suicide behaviors among adolescents.

Method: This research was fundamental and descriptive-correlational. The statistical population consisted of all adolescents in Mashhad city in 2022. The research sample comprised 551 adolescents who completed the research instruments online. They completed the Deliberate Self-Harm Inventory (DSHI), Suicide Behaviors Questionnaire-Revised (SBQ-R), Emotion Regulation Questionnaire (ERQ), and Cyberbullying Victimization Scale (CVS). Research data were analyzed using SPSS and Lisrel software, as well as the structural equation modeling method.

Result: The study findings indicated a significant correlation between being a victim of cyberbullying and the regulation of emotions with non-suicidal self-injury and suicidal behaviors ($p < 0.05$). The model examining the mediating role of emotion regulation in the relationship between cyberbullying victimization and non-suicidal self-injury and suicide behaviors among adolescents demonstrates a good fit ($CFI = 0.96$, $NFI = 0.97$, $IFI = 0.97$, $GFI = 0.93$, $RMSEA = 0.077$). The indirect impact of cyberbullying victimization on suicide behaviors, mediated by the suppression emotion regulation strategy, is significant ($p < 0.05$).

Discussion and conclusion: The results indicate that emotion regulation indirectly amplifies the impact of cyberbullying victimization on suicidal behaviors. Paying attention to these structures in the field of psychopathology and formulating prevention and intervention programs for them can be beneficial.

Keywords

Adolescents, Victim of Cyberbullying, Emotion Regulation, Self-Injury.

Corresponding Author's E-mail

mansoury_am@yahoo.com

رابطه بین قربانی شدن قدری سایبری با خودزنی غیرخودکشی و رفتارهای خودکشی نوجوانان: نقش میانجی تنظیم هیجان

نویسنده‌گان

*^۱ سیده ملیحه انواری، ^۲ احمد منصوری

۱. گروه روانشناسی، واحد نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران. malihe.anvari.86@gmail.com

۲. گروه روانشناسی، واحد نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران. (نویسنده مسئول)

چکیده

مقدمه: خودزنی غیرخودکشی و رفتارهای خودکشی جزو مشکلات شایع در بین نوجوانان سرتاسر جهان هستند. هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی رابطه بین قربانی شدن قدری سایبری با خودزنی غیرخودکشی و رفتارهای خودکشی نوجوانان با توجه به نقش میانجی تنظیم هیجان بود.

تاریخ دریافت:
۱۴۰۲/۰۲/۱۲

روش: این پژوهش از پژوهش‌های بنیادی و توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری مشتمل از تمامی نوجوانان شهر مشهد در سال ۱۴۰۱ بود. نمونه پژوهش شامل ۵۵۱ نوجوان بود که به صورت آنلاین به ابزارهای این پژوهش یعنی سیاهه خود آسیب‌رسانی آگاهانه و تعمدی، پرسشنامه رفتارهای خودکشی تجدیدنظر شده، پرسشنامه تنظیم هیجان و مقیاس قربانی شدن سایبری پاسخ دادند. داده‌های پژوهش با نرم‌افزارهای spss و «لیزرل» و همچنین روش مدل‌یابی معادلات ساختاری تحلیل شدند.

تاریخ پذیرش:
۱۴۰۲/۰۷/۲۳

نتایج: نتایج نشان داد که بین قربانی شدن قدری سایبری و تنظیم هیجان با خودزنی غیرخودکشی و رفتارهای خودکشی رابطه وجود دارد ($p < 0.05$). مدل نقش میانجی تنظیم هیجان در رابطه بین قربانی شدن قدری سایبری با خودزنی غیرخودکشی و رفتارهای خودکشی نوجوانان از برازش خوبی برخوردار است ($IFI = 0.97$, $NFI = 0.97$, $CFI = 0.96$, $RMSEA = 0.077$, $GFI = 0.93$). اثر غیرمستقیم قربانی شدن قدری سایبری با میانجی گری راهبرد تنظیم هیجان سرکوبی بر رفتارهای خودکشی معنادار است ($p = 0.05$).

بحث و نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که تنظیم هیجان نقش غیرمستقیمی در افزایش اثر قربانی شدن قدری سایبری بر رفتارهای خودکشی دارد. توجه به این سازه‌ها در حوزه آسیب‌شناسی روانی و تدوین برنامه‌های پیشگیری و مداخله‌ای در مورد آن‌ها می‌تواند مفید باشد.

کلیدواژه‌ها

تنظیم هیجان، خودزنی، قربانی شدن قدری سایبری، نوجوانان.

پست الکترونیکی
نویسنده مسئول

mansoury_am@yahoo.com

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول است.

مقدمه

استرس زای زندگی، طرح‌واره‌های ناسازگار، مقابله معنوی منفی، اختلال‌های روانی مثل افسردگی، اضطراب و شخصیت، رفتارهای مشکل‌آفرین مثل اعتیاد به اینترنت، مصرف مواد و اقدام به خودکشی، علائم جسمی، تجارت نامطلوب دوره کودکی و قدری با خودزنی غیرخودکشی نوجوانان مرتبط هستند [۷، ۸]. همچنین عوامل مختلفی مثل باورهای دینی، ساختار و روابط خانواده، وضعیت اقتصادی خانواده، وجود اختلال‌های روانی مثل افسردگی و اضطراب، راهبردهای مقابله‌ای ناکارآمد، عزت نفس پایین، سابقه اقدام به خودکشی، عوامل روان‌شناختی (مانند نامیدی، فقدان لذت، تکانش گری، انعطاف‌ناپذیری شناختی)، سابقه خانوادگی اختلال‌های روانی یا اقدام به خودکشی، مشکلات رفتاری، قدری، قدری سایبری با رفتار خودکشی نوجوانان رابطه دارند [۳، ۹]. «قربانی شدن قدری سایبری»^۱ جزو عوامل دیگر مرتبط با خودزنی غیرخودکشی و رفتارهای خودکشی نوجوانان هست [۱۰]. قدری سایبری به عنوان آسیب عمدی و مکرر وارد شده از طریق رایانه‌ها، تلفن‌های همراه و سایر وسائل الکترونیکی تعریف شده است [۱۱]. این رفتار به سبب تکراری بودن، دشواری فرار از آن، قربانیان متعدد و همچنین ناشناس بودن مرتكبان آن پیامدهای نامطلوب‌تری برای نوجوانان نسبت به سایر رفتارهای پرخاشگرانه دارد [۱۲]. از سوی دیگر، افزایش تعداد قربانیان قدری سایبری و پیامدهای ناخوشایند آن بر قربانیان یکی از نگرانی‌های عمدۀ متخصصان است [۱۳]. قربانی شدن قدری سایبری نیز به رفتارهای آسیب‌زای بین فردی ناشی از قدری سایبری اشاره دارد [۱۲]. شیوع قدری سایبری، قربانی شدن سایبری و همچنین قدری-قربانی شدن سایبری در بین دانش‌آموزان نوجوان ایرانی به ترتیب ۱۰/۹، ۷/۷ و ۳۱/۴ درصد گزارش شده است [۱۰]. بررسی ادبیات پژوهش نشان می‌دهد که رابطه بین قربانی شدن قدری سایبری با رفتارهای خودکشی [۱۰-۱۲] و خودزنی غیرخودکشی نوجوانان [۱۰، ۲۱-۲۷] تأیید شده است؛ با وجود این توجه کمی به مکانیسم‌های میانجی این رابطه شده است. تنظیم هیجان^۲ یکی از مکانیسم‌ها و فرایندهایی است که می‌تواند میانجی این رابطه باشد.

- 3 . cyberbullying victimization
- 4 . emotion regulation

خودزنی غیرخودکشی^۱ و رفتارهای خودکشی^۲ از جمله اقدام به خودکشی رفتارهای خطرسازی هستند که منجر به آسیب جسمی و حتی مرگ در افراد می‌شوند. زمانی که این دو با هم اتفاق می‌افتد، یک عامل خطرساز بسیار قوی هستند و افراد با مشکلات روان‌شناختی و رفتاری شدیدتری مواجه می‌شوند [۱]. شیوع خودزنی غیرخودکشی و رفتارهای خودکشی در بین نوجوانان بالینی و غیر بالینی بالا است. اگرچه پژوهش‌ها از تمایز بین خودزنی غیرخودکشی و رفتارهای خودکشی در چند ویژگی مهم از جمله نیت، شدت آسیب، فراوانی و تعداد روش‌ها حمایت می‌کنند، اما این دو رابطه قوی باهم دارند [۲]. رفتار خودکشی یک پدیده پیچیده، چندبعدی و چندعاملی است که با انگ و تابو همراه است. حدود مفهومی، سبب‌شناسی، ارزیابی، درمان و پیشگیری از آن یک کار پیچیده و فاقد راه حل ساده است [۳]. رفتارهای خودکشی به‌طور خاص به سه دسته طبقه‌بندی می‌شوند. افکار خودکشی به افکار درگیر شدن در رفتاری با هدف پایان دادن به زندگی اشاره دارد. طرح خودکشی که به تدوین روش خاصی اشاره دارد که از طریق آن فرد قصد مرگ یا مردن دارد و اقدام به خودکشی درگیر شدن در رفتار خودزنی که در آن حداقل قصد مرگ یا مردن وجود دارد [۴]. نرخ شیوع خودکشی در جامعه ایران به‌طور میانگین ۹/۹ در هر ۱۰۰۰۰۰ نفر در هر ۹/۹ گزارش شده است [۵]. شیوع رفتارهای خودکشی در دوره نوجوانی و هزینه‌های مرتبط با آن در سطح فردی، خانوادگی، اجتماعی، تحصیلی و اجتماعی-اقتصادی بالا است [۳].

خودزنی غیرخودکشی رفتار عمدی و آگاهانه‌ای است که با قصد خودکشی انجام نمی‌شود، اما بافت‌های بدن به‌واسطه رفتارهایی مانند بریدن، سوزاندن، زدن و خراشیدن آسیب می‌بیند. این رفتار به لحاظ اجتماعی و فرهنگی مورد پذیرش نیست، کارکردهای افراد را مختل می‌کند و همچنین جزو مواردی است که نیاز به مطالعه بیشتر در مورد آن‌ها وجود دارد [۶]. ادبیات پژوهش نشان می‌دهد که شیوع این رفتار در بین نوجوانان ایرانی ۳/۴ تا ۳۷/۷ درصد است [۷]. عوامل متعددی از جمله زن بودن، سواد پایین سلامت، رویدادهای

- 1 . non-suicidal self-injury
- 2 . suicidal behaviors

زیادی برخوردار است. به علاوه داشت موجود درباره عوامل میانجی رابطه بین قربانی شدن قلدری سایبری با خودزنی غیرخودکشی و رفتارهای خودکشی محدود است [۲۱، ۱۲]. در همین راستا پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی تنظیم هیجان در رابطه بین قربانی شدن قلدری سایبری با خودزنی غیرخودکشی و رفتارهای خودکشی نوجوانان انجام شد.

روش

نوع پژوهش

این پژوهش از پژوهش‌های بنیادی و توصیفی از نوع همبستگی بود.

آزمودنی

جامعه‌آماری و نمونه پژوهش

جامعه‌آماری این پژوهش مشتمل از تمامی نوجوانان شهر مشهد در سال ۱۴۰۱ بود. نمونه پژوهش شامل ۵۵۱ نوجوان بود که به صورت آنلاین به ابزارهای این پژوهش پاسخ دادند. حداقل حجم نمونه برای مدل‌بایی ۲۰۰ نفر است. همچنین حجم نمونه ۱۰۰، ۳۰۰، ۲۰۰، ۵۰۰ و ۱۰۰۰ نفر به ترتیب ضعیف، نسبتاً مناسب، خوب، خیلی خوب و عالی است [۳۸]. بر این اساس حجم نمونه ۵۰۰ نفر در نظر گرفته شد، اما در زمان جمع‌آوری داده‌ها تعداد آن‌ها به ۵۵۱ نفر رسید. شرکت‌کنندگان به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ملاک‌های ورود شامل نوجوانان ۱۲ تا ۱۸ سال و تمایل به شرکت در پژوهش بود. عدم پاسخ کامل به پرسشنامه‌ها جزو ملاک‌های خروج بود.

ابزارهای پژوهش

مقیاس قربانی شدن سایبری^۳: این مقیاس توسط «پاتچین و هیندوجا»^۴ [۱۱] و با اصلاح مقیاس قلدری سایبری هیندوجا و پاتچین در سال ۲۰۱۰ ساخته شده است و ۹ ماده دارد که برای اندازه‌گیری فراوانی قربانی شدن توسط قلدرهای سایبری به شکل آزار و اذیت، گذاشتمنظر، تصویر، صفحه وب و فیلم‌های زشت و آزاردهنده، شایعه‌پراکنی و همچنین تهدید به آزار و اذیت استفاده می‌شود. هر ماده با استفاده از یک مقیاس پنج‌درجه‌ای از ۰ (هرگز) تا ۴ (خیلی زیاد) نمره‌گذاری می‌شود. دامنه نمره‌ها

تنظیم هیجان نقش مهمی در سلامت و بیماری بازی می‌کند و به فرایندهای مؤثر در شکل‌دهی، زمان تجربه و چگونگی تجربه و ابراز هیجان‌ها اشاره دارد. فرایند تنظیم هیجان در سه مرحله شناسایی، انتخاب و اجرا اتفاق می‌افتد [۲۲]. ارزیابی مجدد شناختی و سرکوبی دو راهبرد رایج تنظیم هیجان هستند. ارزیابی مجدد شناختی شکلی از تغییر شناختی است که به اصلاح نحوة ارزیابی یک موقعيت به‌گونه‌ای که معنا و اثر هیجانی آن تغییر کند اشاره دارد، اما سرکوبی به تلاش افراد برای جلوگیری مدام از رفتار ابراز هیجان منفی یا مثبت اطلاق می‌شود. ارزیابی مجدد شناختی با کارکرد بین فردی بهتر، هیجان مثبت بیشتر و هیجان منفی کمتر مرتبط است، درحالی‌که سرکوبی با کارکرد بین فردی بدتر، هیجان منفی بیشتر و هیجان منفی کمتر رابطه دارد [۲۳، ۲۴]. پژوهش‌های مختلف نشان داده‌اند که تنظیم هیجان با خودزنی غیرخودکشی [۲۵-۳۰] و رفتارهای خودکشی [۳۱-۳۶] نوجوانان و بزرگسالان مرتبط است. همچنین بین قربانی شدن قلدری و تنظیم هیجان [۳۵، ۳۶] رابطه وجود دارد.

اگرچه رابطه بین این متغیرها بررسی شده است، اما توجه اندکی به نقش راهبردهای تنظیم هیجان در رابطه بین قربانی شدن قلدری سایبری با خودزنی غیرخودکشی و رفتارهای خودکشی شده است. برای مثال وانگ^۱ و همکاران [۲۰] دریافتند که اثر غیرمستقیم قربانی شدن سایبری بر خودزنی غیرخودکشی به‌واسطه هیجان‌های منفی معنادار است. کیان^۲ و همکاران [۳۷] نشان دادند که راهبردهای تنظیم هیجان میانجی رابطه بین رویدادهای استرس‌زای زندگی و بذرفتاری‌های دوره کودکی با خودزنی غیرخودکشی و افسردگی است.

با توجه به شیوع بالای خودزنی غیرخودکشی و قوعه مکرر هم‌زمان آن با رفتار خودکشی در هر دو جامعه نوجوانان بالینی و غیر بالینی [۲]، افزایش تعداد قربانیان قلدری سایبری و پیامدهای ناخوشایند آن [۱۳] و افزایش قابل توجه استفاده از رسانه‌های اجتماعی در بین نوجوانان، درک اثر قلدری سایبری بر رفتارهای خودکشی [۱۲] و خودزنی غیرخودکشی [۲۰] قربانیان از این رفتارها برای پیشگیری و گسترش راهبردهای مداخله‌ای مؤثر از اهمیت

3 . Cyberbullying Victimization Scale (CVS)

4 . Patchin & Hinduja

1 . Wang

2 . Qian

درجه‌ای درجه‌بندی و نمره‌گذاری می‌شود. در پژوهش آن‌ها ضریب همبستگی «پیرسون» برابر $0.88 - 0.87$ بوده است. همچنین نشان دادند که از روایی افتراقی مناسبی برخوردار است [۴۱]. ضریب اعتبار نسخه فارسی آن 0.82 بوده است. به علاوه دارای روایی سازه و همگرای مناسبی بوده است [۴۲]. در پژوهش حاضر ضریب همسانی درونی 0.87 بود. نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که این آزمون از روایی سازه ($RMSEA = 0$) مطلوبی برخوردار است.

پرسشنامه تنظیم هیجان^۵: این پرسشنامه توسط «گراس و جان» [۲۴] ساخته شده است و ۱۰ ماده دارد. هر ماده با استفاده از یک مقیاس پنج درجه‌ای از ۱ (کاملاً مخالف) تا ۷ (کاملاً موافق) نمره‌گذاری می‌شود. این آزمون دارای دو خرده مقیاس ارزیابی مجدد و سرکوبی است. دامنه نمره این خرده مقیاس‌ها به ترتیب $6-42$ و $4-28$ هست. آن‌ها اعتبار این دو خرده مقیاس را برابر 0.79 و 0.73 دارند. ضریب بازآزمایی هر دو مقیاس پس از ۳ ماه برابر 0.69 بوده است و آزمون از روایی همگرا و واگرای مناسبی برخوردار است [۲۴]. در پژوهش قلندرزاده و پورنقاش تهرانی ضریب همسانی درونی برای نمره کل و دو خرده مقیاس ارزیابی مجدد و سرکوبی به ترتیب 0.81 ، 0.75 و 0.80 بوده است [۴۳].

در پژوهش حاضر ضریب همسانی درونی خرده مقیاس ارزیابی مجدد و سرکوبی برابر 0.75 و 0.60 بود. نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که این آزمون از روایی سازه 0.96 ، $IFI = 0.95$ ، $NNFI = 0.94$ ، $CFI = 0.95$ ، $GFI = 0.90$ و $RMSEA = 0.087$ (RMSEA = 0.087) رضایت‌بخشی برخوردار است.

شیوه انجام پژوهش

پس از اخذ مجوزهای لازم از تحصیلات تکمیلی دانشگاه آزاد واحد نیشابور، پرسشنامه‌ها به همراه دستورالعمل آن‌ها در سایت <https://porsa.irandoc.ac.ir> ایجاد شد و لینک آن در شبکه‌های اجتماعی (تلگرام) به اشتراک گذاشته شد و از نوجوانان دختر و پسر دعوت شد تا در پژوهش شرکت نمایند.

شیوه تحلیل داده‌ها

داده‌های پژوهش با نرم‌افزارهای SPSS و لیزرل و همچنین روش مدل‌یابی معادلات ساختاری تحلیل شدند.

بین 0 تا 36 است. اعتبار این آزمون به روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) $0.89 - 0.935$ تا 0.90 بوده است. همبستگی سؤال‌ها با یکدیگر $0.30 - 0.92$ گزارش شده است [۱۱]. در پژوهش مجدد و همکاران اعتبار (آلفای کرونباخ) این مقیاس 0.73 گزارش شده است [۳۹]. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ 0.74 بود. نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که این آزمون از روایی سازه 0.96 ، $IFI = 0.95$ ، $NNFI = 0.94$ ، $CFI = 0.95$ ، $GFI = 0.90$ و $RMSEA = 0.073$ (RMSEA = 0.073) مطلوبی برخوردار است.

سیاهه خود آسیب رسانی آگاهانه و تعمدی^۶: این سیاهه توسط «گراتز» [۴۰] ساخته شده است و ۱۷ ماده دارد که برای اندازه‌گیری فراوانی، شدت، مدت و نوع رفتارهای آسیب به خود (بریدن، سوزاندن، کندن، ضربه زدن، سوراخ کردن، گاز گرفتن، خراشیدن، شکستن) استفاده می‌شود. هر یک از عبارات این پرسشنامه به صورت 1 (بلی) و 0 (خیر) نمره‌گذاری می‌شود. دامنه نمره‌ها بین 0 تا 17 است. وی ضریب اعتبار این سیاهه را به روش همسانی درونی و بازآزمایی 0.83 و 0.68 گزارش کرد. همچنین نشان داد که از روایی سازه، همگرا و افتراقی مناسبی برخوردار است [۳۹]. در پژوهش منصوری و همکاران ضریب همسانی درونی برابر 0.73 بوده است. روایی سازه آن ($RMSEA = 0.091$)، $IFI = 0.91$ ، $NNFI = 0.90$ ، $CFI = 0.90$ و $GFI = 0.87$ (RMSEA = 0.090) نیز رضایت‌بخش بوده است [۲۵].

در پژوهش حاضر ضریب همسانی درونی 0.85 بود. برای انجام مدل‌یابی معادلات ساختاری، ماده‌های این سیاهه بسته‌بندی شدند. بسته اول شامل ماده‌های $1, 5, 6, 9, 11, 12, 14$ و 16 بودند. نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که ساختار تک عاملی این آزمون از روایی سازه 0.95 ، $IFI = 0.93$ ، $NNFI = 0.94$ ، $CFI = 0.93$ ، $GFI = 0.91$ و $RMSEA = 0.072$ (RMSEA = 0.072) مطلوبی برخوردار است.

پرسشنامه رفتارهای خودکشی تجدیدنظر شده^۷: این پرسشنامه توسط عثمان^۴ و همکاران [۴۱] ساخته شده است و 4 ماده دارد. هر ماده با استفاده از مقیاس‌های چند

1 . Gratz

2 . Deliberate Self-Harm Inventory (DSHI)

3 . Suicidal Behaviors Questionnaire-Revised (SBQ-R)

4 . Osman

اقتصادی ۱۲ (۲/۲ درصد)، ۱۰۲ (۱۹ درصد)، ۲۳۳ (۴۳/۵ درصد)، ۱۲۶ (۲۳/۵ درصد) و ۶۳ (۱۱/۸ درصد) نفر به ترتیب بالا، متوسط به بالا، متوسط، متوسط به پایین و پایین بود. در جدول ۱ شاخص‌های توصیفی و ضریب همبستگی پیرسون گزارش شده است.

یافته‌ها

میانگین سن و مدت زمان استفاده از اینترنت در بین نوجوانان ۱۶/۲۸ (۱/۸۶) و ۴/۱۰ (۱/۵۵) بود. از بین شرکت‌کنندگان ۳۷۷ نفر دختر (۷۰/۳) و ۱۵۹ نفر پسر (۲۹/۷) بودند. تعداد ۱۳۲ نفر (۲۴/۶ درصد) مقطع متوسطه اول و ۴۰۴ نفر (۷۵/۴ درصد) متوسطه دوم بودند. وضعیت

جدول ۱. میانگین، انحراف استاندارد و ضرایب همبستگی پیرسون متغیرهای پژوهش

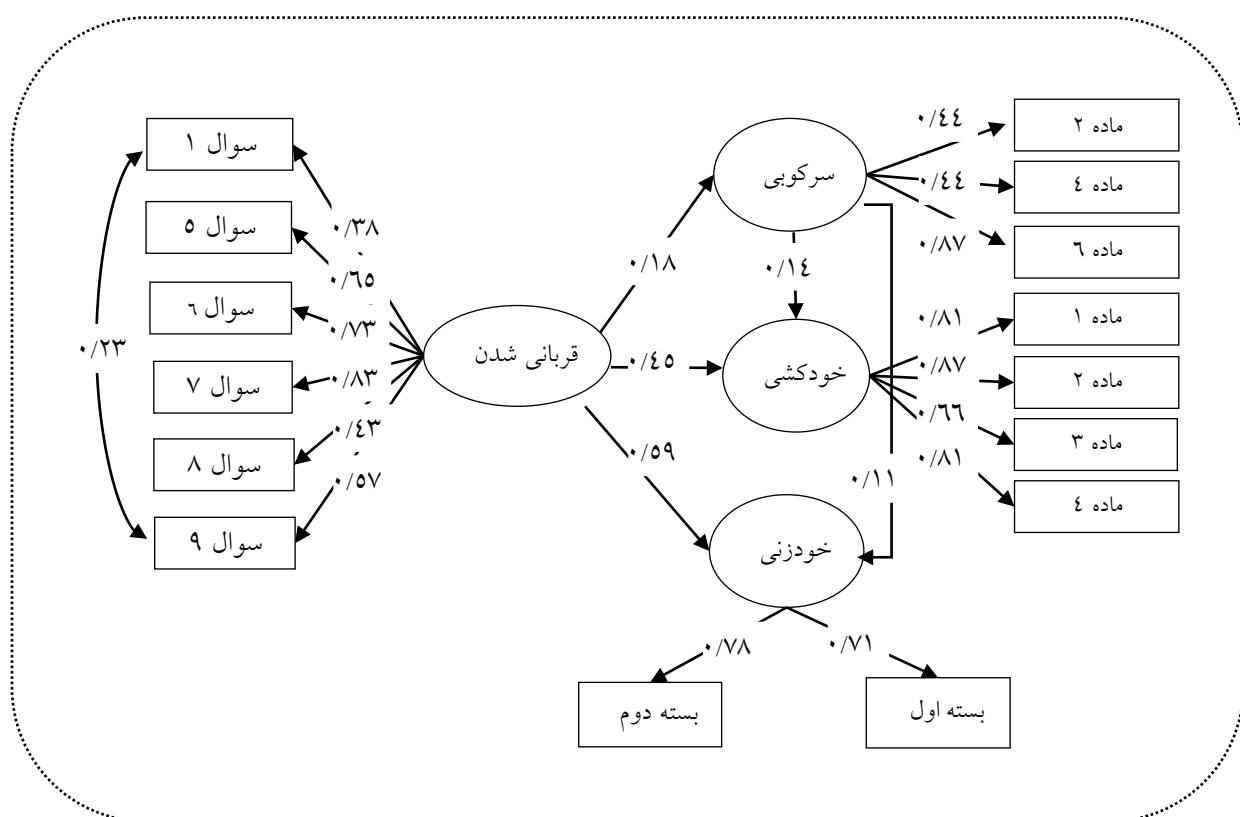
متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
- قربانی شدن قلدری سایبری	-						
- تنظیم هیجان، سرکوبی	۰/۱۳***	-					
- تنظیم هیجان، ارزیابی مجدد	۰/۰۳	۰/۳۴***	-				
- رفتارهای خودکشی	۰/۳۹***	۰/۱۴***	-۰/۲۲***	-			
- خودزنی غیرخودکشی	۰/۴۸***	۰/۱۱***	-۰/۱۶***	-۰/۶۰***	-		
- خودزنی غیرخودکشی، بسته اول	۰/۴۰***	۰/۰۷	-۰/۱۲***	۰/۵۲***	۰/۸۳***	-	
- خودزنی غیرخودکشی، بسته دوم	۰/۴۲***	۰/۱۲***	-۰/۱۶***	۰/۵۲***	۰/۹۲***	۰/۵۵***	-
میانگین	۷/۸۳	۲۲/۶۴	۱۲/۶۰	۹/۳۹	۳/۸۵	۱/۴۱	۲/۳۳
انحراف استاندارد	۲/۷۷	۵/۸۹	۴/۱۹	۵/۲۵	۳/۴۵	۱/۵۹	۲/۱۹

خودکشی و خودزنی غیرخودکشی نوجوانان رابطه وجود دارد ($p < 0.01$), اما بین قربانی شدن قلدری سایبری و راهبرد ارزیابی مجدد رابطه وجود ندارد ($p > 0.05$). بین راهبردهای تنظیم هیجان سرکوبی و ارزیابی مجدد با رفتارهای خودکشی و خودزنی غیرخودکشی رابطه وجود دارد ($p < 0.01$). همچنین بین خودزنی غیرخودکشی و رفتارهای خودکشی رابطه وجود دارد ($p < 0.05$). نتایج مربوط به روش مدل‌یابی معادلات ساختاری در جدول ۲ و شکل ۱ ارائه شده است. به دلیل عدم رابطه بین قربانی شدن قلدری سایبری با راهبرد تنظیم هیجان ارزیابی مجدد و همچنین عدم برازش مدل اولیه، راهبرد ارزیابی مجدد از مدل نهایی حذف گردید.

میانگین متغیرهای قربانی شدن قلدری سایبری، راهبرد تنظیم هیجان سرکوبی و ارزیابی مجدد، رفتارهای خودکشی، خودزنی غیرخودکشی، بسته اول و دوم خودزنی غیرخودکشی به ترتیب $1/41$, $2/33$, $9/39$, $22/64$, $12/60$, $7/83$, $3/85$ و $2/33$ بود. برخی مقدار ± 1 را به عنوان انحراف از نرمال بودن گزارش کرده‌اند [۴۴]. نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد که متغیرهای ملاک این پژوهش یعنی خودکشی ($Sk = 0/52$, $Ku = 0/76$), خودزنی غیرخودکشی ($Sk = 0/48$, $Ku = 0/46$) و بسته اول ($Sk = 0/48$, $Ku = 0/69$) و بسته دوم ($Sk = 0/56$, $Ku = 0/70$) خودزنی غیرخودکشی نرمال هستند. نتایج نشان می‌دهد که بین قربانی شدن قلدری سایبری با راهبرد تنظیم هیجان سرکوبی، رفتارهای

جدول ۲. اثرات مستقیم و غیرمستقیم مربوط به مدل برازش شده

P	T	β	اثر
<0.01	9/38	0.059	قربانی شدن قلدری سایبری بر خودزنی غیرخودکشی
<0.01	9	0.045	قربانی شدن قلدری سایبری بر رفتارهای خودکشی
<0.01	2/95	0.018	قربانی شدن قلدری سایبری بر سرکوبی
<0.005	2/13	0.011	سرکوبی بر خودزنی غیرخودکشی
<0.01	2/87	0.014	سرکوبی بر رفتارهای خودکشی
>0.005	1/86	0.002	قربانی شدن قلدری سایبری بر خودزنی غیرخودکشی از طریق راهبرد تنظیم هیجان سرکوبی
<0.005	2/24	0.003	قربانی شدن قلدری سایبری بر رفتارهای خودکشی از طریق راهبرد تنظیم هیجان سرکوبی

شکل ۱. مدل نهایی مربوط به نقش واسطه‌ای تنظیم هیجان (سرکوبی) در رابطه بین قربانی شدن زورگویی سایبری با خودزنی‌های غیرخودکشی و رفتارهای خودکشی

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل

GFI	RFI	IFI	AGFI	NFI	CFI	RMSEA	شاخص
0.90≤*	0.90≤*	0.90≤*	0.90≤*	0.90≤*	0.90≤*	0.08≤*	ملاک برازش
0.93	0.95	0.97	0.97	0.97	0.96	0.077	آماره پژوهش حاضر

رفتارهای خودکشی و خودزنی غیرخودکشی نوجوانان و همچنین اثر مستقیم راهبرد تنظیم هیجان سرکوبی بر رفتارهای خودکشی و خودزنی غیرخودکشی با یافته‌های فوق همسو بود. در تبیین نتایج فوق می‌توان گفت که قربانی شدن قلدری سایبری و سرکوبی هیجان‌های تجربه‌شده نقش مهمی در تجربه رفتارهای خودکشی و خودزنی غیرخودکشی دارد.

یافته‌های مربوط به نقش میانجی تنظیم هیجان در رابطه بین قربانی شدن قلدری سایبری با خودزنی غیرخودکشی و رفتارهای خودکشی نشان داد که راهبرد تنظیم هیجان سرکوبی میانجی رابطه بین قربانی شدن قلدری سایبری و رفتارهای خودکشی است، اما میانجی رابطه قربانی شدن قلدری سایبری و خودزنی غیرخودکشی نیست. اگرچه پژوهشی همسو با نتایج پژوهش حاضر مشاهده نشد؛ اما «سامپاسا-کانینگا»^۱ و همکاران [۱۲] گزارش کردند که افسردگی میانجی رابطه بین قربانی شدن سایبری با تفکر، برنامه‌ریزی و اقدام به خودکشی نوجوانان است. آن‌ها معتقدند که قلدری به عنوان یکی از منابع فشار باعث هیجان‌های منفی نامطلوب مثل افسردگی، خشم و ناکامی در افراد قربانی سایبری می‌شود و آن‌ها را در معرض خطر بیشتری برای رفتارهای خودکشی به عنوان یک پاسخ مقابله‌ای قرار می‌دهد. با توجه به مطالب فوق می‌توان گفت افرادی که قربانی قلدری سایبری می‌شوند در گیر هیجان‌های منفی می‌شوند. سپس برای کاهش هیجان منفی به راهبرد تنظیم هیجان ناسازگار مثل سرکوبی روی می‌آورند و به طور مداوم مانع ابراز هیجان‌های منفی خود می‌شوند، اما این تلاش‌های غیر مؤثر سبب استفاده از رفتارهای ناخوشایند از جمله رفتارهای خودکشی می‌شود. بر اساس مدل یکپارچه انگیزشی ارادی رفتار خودکشی^۲ [۴۵] می‌توان گفت که عوامل زمینه‌ساز (آمادگی) و رویدادهای راهانداز از جمله قربانی شدن سایبری می‌توانند سبب احساس شکست، تحقیر و هیجان‌های منفی شوند که خود می‌تواند منجر به احساس گرفتار شدن در شرایط و وضعیت هیجانی شود که درنهایت می‌تواند سبب رفتارهای خودکشی شود. در این مسیر استفاده از راهبرد مقابله‌ای

نتایج شکل ۱ و جدول ۲ نشان می‌دهد که اثر مستقیم قربانی شدن قلدری سایبری بر راهبرد تنظیم هیجان سرکوبی ($t=0/01$, $p<0/01$, $\beta=0/95$)، رفتارهای خودکشی ($t=0/01$, $p<0/01$, $\beta=0/45$) و خودزنی غیرخودکشی ($t=0/01$, $p<0/01$, $\beta=0/59$) معنادار است. اثر مستقیم راهبرد تنظیم هیجان سرکوبی بر رفتارهای خودکشی ($t=0/01$, $p<0/01$, $\beta=0/14$) و خودزنی غیرخودکشی ($t=0/05$, $p<0/05$, $\beta=0/11$) معنادار است. اثر غیرمستقیم قربانی شدن قلدری سایبری بر رفتارهای خودکشی از طریق راهبرد تنظیم هیجان سرکوبی معنادار است ($t=0/05$, $p<0/03$, $\beta=0/24$). با وجود این، اثر غیرمستقیم قربانی شدن قلدری سایبری بر خودزنی غیرخودکشی از طریق راهبرد تنظیم هیجان سرکوبی معنادار نیست ($t=0/05$, $p>0/02$, $\beta=0/03$). در جدول ۳ شاخص‌های برازش گزارش شده است. بر اساس جدول ۳ شاخص‌های خی دو، برازش تطبیقی، برازش هنجاری، برازش نرم نشده، برازش افزایشی، برازش نسبی، نیکویی برازش و جذر میانگین مجذورات خطای تقریب برای مدل برازش شده به ترتیب برابر $0/95$, $351/50$, $0/95$, $0/94$, $0/95$, $0/92$, $0/92$ و $0/077$ بود. شاخص‌های برازش بزرگ‌تر از $0/90$ و قریب ریشه میانگین مجذورات کمتر از $0/08$ [۴۴] نشان‌دهنده برازش مطلوب مدل است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش بررسی نقش میانجی تنظیم هیجان در رابطه بین قربانی شدن قلدری سایبری با خودزنی غیرخودکشی و رفتارهای خودکشی نوجوانان بود. نتایج مربوط به همبستگی بین متغیرهای پژوهش همسو با پژوهش‌های قبلی نشان داد که بین قربانی شدن قلدری سایبری با رفتارهای خودکشی [۱۰, ۱۲, ۱۶-۱۲] و خودزنی غیرخودکشی [۱۰, ۲۱-۱۷] رابطه وجود دارد. نتایج نشان داد که راهبردهای تنظیم هیجان با خودزنی غیرخودکشی هستند. مشابه پژوهش‌های قبلی رابطه بین قربانی شدن قلدری سایبری و راهبردهای تنظیم هیجان [۳۶, ۳۵] تکرار شد. درنهایت نتایج پژوهش همسو با یافته‌های قبلی [۳۶] نشان داد که بین قربانی شدن قلدری و راهبرد ارزیابی مجدد رابطه وجود ندارد. نتایج مربوط به اثر مستقیم قربانی شدن قلدری سایبری بر راهبرد تنظیم هیجان سرکوبی،

1 . Sampasa-Kanyinga

2 . integrated motivational-volitional model of suicide behavior

می‌تواند به کاهش خودزنی غیرخودکشی و رفتارهای خودکشی نوجوانان کمک کند.

محدودیت‌ها و پیشنهادهای پژوهش

پژوهش حاضر یک پژوهش مقطعی و توصیفی از نوع همبستگی بود که به روش مدل‌بایی معادلات ساختاری تحلیل شد، ازین‌رو تبیین علت و معلولی بایستی با احتیاط انجام شود. به علاوه ممکن است نتایج آن به‌اندازهٔ پژوهش‌های طولی دقیق نباشد. پژوهش حاضر در دورهٔ همه‌گیری کرونا، به صورت آنلاین و با استفاده از پرسشنامه‌های خود گزارشی انجام شده است؛ لذا نتایج پژوهش می‌تواند به دلایل مختلف از جمله سوگیری و تلاش برای مطلوبیت اجتماعی تحت تأثیر قرار گرفته باشد.

سپاسگزاری

بدین‌وسیله از کلیه نوجوانان شرکت‌کننده در این پژوهش تقدیر و تشکر می‌شود.

منابع

- Ye Z, Xiong F, Li W. A meta-analysis of co-occurrence of non-suicidal self-injury and suicide attempt: Implications for clinical intervention and future diagnosis. *Front Psychiatry*. 2022;13:976217.
- Horváth LO, Györi D, Komáromy D, Mészáros G, Szentiványi D, Balázs J. Nonsuicidal self-injury and suicide: The role of life events in clinical and non-clinical populations of adolescents. *Front Psychiatry*. 2020;11:370.
- Fonseca-Pedrero E, Al-Halabí S, Pérez-Albéniz A, Debbané M. Risk and protective factors in adolescent suicidal behaviour: A network analysis. *Int J Environ Res Public Health*. 2022;19(3):1784.
- Nock MK, Borges G, Bromet EJ, Cha CB, Kessler RC, Lee S. Suicide and suicidal behavior. *Epidemiol Rev*. 2008;30(1):133-54.
- Hassanian-Moghaddam H, Zamani N. Suicide in Iran: The facts and the figures from nationwide reports. *Iran J Psychiatry*. 2017 Jan;12(1):73-7.
- American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders, Fifth Edition, Text Revision. Washington, DC: American Psychiatric Association; 2022.

نادرست از جمله راهبردهای تنظیم هیجان ناسازگاری مانند سرکوبی می‌تواند نقش مهمی در ایجاد رفتارهای خودکشی داشته باشد.

نتایج این پژوهش نشان داد که راهبرد تنظیم هیجان سرکوبی میانجی رابطه بین قربانی شدن قدری سایبری و خودزنی غیرخودکشی نیست، بلکه قربانی شدن قدری سایبری به‌طور مستقیم می‌تواند منجر خودزنی غیرخودکشی نوجوانان شود. این یافته همسو با پژوهش‌های قبلی نشان داد که بین قربانی شدن قدری سایبری با خودزنی غیرخودکشی [۲۱-۲۰] رابطه وجود دارد. در تبیین نتایج فوق می‌توان گفت وقتی که نوجوانان با شرایط محیطی یا رویدادهای استرس‌زا مواجهه می‌شوند؛ ولی نمی‌توانند آن را به‌واسطه تجارب یا توانایی‌های موجود حل کنند احساس فشار جسمی و روان‌شناختی می‌کنند [۲۰]؛ به عبارت دیگر، ناتوانی نوجوانان قربانی قدری سایبری در کنترل اعمال فرد قدر می‌تواند منجر به احساس ناتوانی در فرد قربانی شود [۱۳]. در این شرایط آن‌ها ممکن است برای کاهش این فشار از رفتارهای ناسازگار مانند خودزنی غیرخودکشی استفاده کنند [۲۰]. طبق مدل اجتناب تجربه‌ای [۴۶] خودزنی غیرخودکشی رفتار یا راهبرد اجتنابی است که منجر به فرار یا اجتناب از تجارب هیجانی ناخواسته می‌شود و به سبب کاهش تجارب درونی ناخواسته به‌ویژه پاسخ‌های هیجانی به گونه منفی تقویت می‌شود. بر این اساس نوجوانان قربانی قدری سایبری ممکن است برای کاهش تجارب درونی ناخواسته خود از جمله پاسخ‌های هیجانی از خودزنی غیرخودکشی به‌عنوان یک راهبرد مقابله‌ای اجتنابی و غیر مؤثر استفاده کنند. از سوی دیگر می‌توان گفت نوجوانانی که رویدادهای بین فردی منفی از جمله قدری سایبری را تجربه می‌کنند، معمولاً از خودزنی غیرخودکشی به‌عنوان یک راهبرد مقابله‌ای برای رهایی از استرس یا تنش ناشی از تجارب دردناک و استرس‌زا استفاده می‌کنند [۱]. درمجموع نتایج پژوهش حاضر نشان داد که راهبرد تنظیم هیجان سرکوبی نقش مهمی در رابطه بین قربانی شدن سایبری و رفتارهای خودکشی بازی می‌کند، اما این راهبرد نقشی در رابطه بین قربانی شدن قدری سایبری و خودزنی غیرخودکشی ندارد. قربانی شدن سایبری و سرکوب هیجان‌ها عناصر مهمی در طراحی، توسعه یا استفاده از مداخلات آموزشی و درمانی مناسب هستند؛ زیرا

- 17-Geng J, Wang J, Wang Y, Wang X, Lei L, Wang P. Relationship between cyberbullying victimization and non-suicidal self-injury: Roles of basic psychological needs satisfaction and self-compassion. *Soc Sci Comput Rev.* 2022.
- 18-Faura-Garcia J, Orue I, Calvete E. Cyberbullying victimization and nonsuicidal self-injury in adolescents: The role of maladaptive schemas and dispositional mindfulness. *Child Abuse Negl.* 2021;118:105135.
- 19-Lin S, Li Y, Sheng J, Wang L, Han Y, Yang X, Yu C, Chen J. Cybervictimization and non-suicidal self-injury among Chinese adolescents: A longitudinal moderated mediation model. *J Affect Disord.* 2023;329:470-6.
- 20-Wang Y, Chen A, Ni H. The relationship between cybervictimization and non-suicidal self-injury in Chinese adolescents: A moderated-mediation model. *Front Psychol.* 2021;11:572100.
- 21-Yu C, Xie Q, Lin S, Liang Y, Wang G, Nie Y, Wang J, Longobardi C. Cyberbullying victimization and non-suicidal self-injurious behavior among Chinese adolescents: School engagement as a mediator and sensation seeking as a moderator. *Front Psychol.* 2020;11:572521.
- 22-Gross JJ. Emotion regulation: Current status and future prospects. *Psychol Inq.* 2015;26:1-26.
- 23-Gross JJ. Handbook of emotion regulation. The Guilford Press; 2014.
- 24-Gross JJ, John OP. Individual differences in two emotion regulation processes: implications for affect, relationships, and well-being. *J Pers Soc Psychol.* 2003;85(2):348-62.
- 25-Shahani S, Mansouri A, The mediating role of cognitive emotion regulation in the relationship between borderline personality traits and non-suicidal self-injury in students. *Clinical Psychology and Personality.* 2023;21(1):33-42. [In Persian].
- 26-Brausch AM, Clapham RB, Littlefield AK. Identifying specific emotion regulation deficits that associate with nonsuicidal self-injury and suicide ideation in adolescents. *J Youth Adolesc.* 2022;51(3):556-69.
- 27-Lan Z, Pau K, Md Yusof H, Huang X. The effect of emotion regulation on non-suicidal self-injury among adolescents: The mediating roles of sleep, exercise, and social support. *Psychol Res Behav Manag.* 2022;15:1451-63.
- 7- Mansouri M, Tarimoradi A, Mansouri A, Zam F, Bolghan-Abadi M. Predicting of nonsuicidal self-injury in adolescents using stressful life events, maladaptive schema and spiritual coping. *J Neyshabur Univ Med Sci.* 2022;10(1):143-55. [In Persian].
- 8- Wang YJ, Li X, Ng CH, Xu DW, Hu S, Yuan TF. Risk factors for non-suicidal self-injury (NSSI) in adolescents: A meta-analysis. *EClinicalMedicine.* 2022;46:101350.
- 9- azrafshan MR, Sharif F, Molazem Z, Mani A. Cultural concepts and themes of suicidal attempt among Iranian adolescents. *Int J High Risk Behav Addict.* 2015;4(1):e22589.
- 10-Azami MS, Taremiān F. Victimization in traditional and cyberbullying as risk factors for substance use, self-harm and suicide attempts in high school students. *Scand J Child Adolesc Psychiatr Psychol.* 2020;8:101-9.
- 11-Patchin JW, Hinduja S. Measuring cyberbullying: Implications for research. *Aggress Violent Behav.* 2015;23:69-74.
- 12-Kim J, Walsh E, Pike K, Thompson EA. Cyberbullying and victimization and youth suicide risk: The buffering effects of school connectedness. *J Sch Nurs.* 2020;36(4):251-7.
- 13-Sampasa-Kanyinga H, Roumeliotis P, Xu H. Associations between cyberbullying and school bullying victimization and suicidal ideation, plans and attempts among Canadian schoolchildren. *PLoS One.* 2014;9(7):e102145.
- 14-Bai Q, Huang S, Hsueh F-H, Zhang T. Cyberbullying victimization and suicide ideation: A crumbled belief in a just world. *Comput Hum Behav.* 2021;120:106679.
- 15-Chang O, Xing J, Chang R, Ip P, Fong DY-T, Fan S, Ho RTH, Yip PSF. Online sexual exposure, cyberbullying victimization and suicidal ideation among Hong Kong adolescents: Moderating effects of gender and sexual orientation. *Psychiatry Research Communication.* 2021;1(2):100003.
- 16-Lee J, Chun J, Kim J, Lee J, Lee S. A social-ecological approach to understanding the relationship between cyberbullying victimization and suicidal ideation in South Korean adolescents: The moderating effect of school connectedness. *Int J Environ Res Public Health.* 2021;18(20):10623.

- 37-Qian H, Shu C, Feng L, Xiang J, Guo Y, Wang G. Childhood maltreatment, stressful life events, cognitive emotion regulation strategies, and non-suicidal self-injury in adolescents and young adults with first-episode depressive disorder: Direct and indirect pathways. *Front Psychiatry*. 2022;13:838693.
- 38-Hooman HA. Analysis of multivariate data in behavioral research. Peyke Farhang Publication; 2006. [In Persian].
- 39-Majdi F, Bolghani-Abadi M, Mansouri A, Akbarzadeh M, Khodabakhsh MR. The mediating role of anger rumination in the relationship between family functions and adolescent cyber bullying. *Med J Mashad Univ Med Sci*. 2021;64(2):2808-19. [In Persian].
- 40-Gratz KL. Measurement of deliberate self-harm: Preliminary data on the Deliberate Self-Harm Inventory. *J Psychopathol Behav Assess*. 2001; 23(4):253-63.
- 41-Osman A, Bagge CL, Gutierrez PM, Konick LC, Kopper BA, Barrios FX. The Suicidal Behaviors Questionnaire-Revised (SBQ-R): Validation with clinical and nonclinical samples. *Assessment*. 2001;8(4):443-54.
- 42-Ghalandarzadeh Z, Pournaghsh Tehrani SS. The mediating role of psychological distress, reappraisal emotion-regulation strategy and suppression emotion-regulation strategy in the relationship between domestic violence and cognitive functions in female victims of violence. *Journal of Applied Psychological Research*. 2020;11(2):1-21.
- 43-Amini-Tehrani M, Nasiri M, Jalali T, Sadeghi R, Ghotbi A, Zamanian H. Validation and psychometric properties of Suicide Behaviors Questionnaire-Revised (SBQ-R) in Iran. *Asian J Psychiatr*. 2020;47:101856.
- 44-Meyers LS, Gamst GC, Guarino AJ. Applied multivariate research: Design and interpretation. Sage; 2016.
- 45-O'Connor RC, Kirtley OJ. The integrated motivational-volitional model of suicidal behaviour. *Philos Trans R Soc Lond B Biol Sci*. 2018;373(1754):20170268.
- 46-Chapman AL, Gratz KL, Brown MZ. Solving the puzzle of deliberate self-harm: The experiential avoidance model. *Behav Res Ther*. 2006;44(3):371-94.
- 28-Liao C, Gu X, Wang J, Li K, Wang X, Zhao M, Feng Z. The relation between neuroticism and non-suicidal self-injury behavior among college students: Multiple mediating effects of emotion regulation and depression. *Int J Environ Res Public Health*. 2022;19(5):2885.
- 29-Ghaderi M, Ahi Q, Vaziri S, Mansouri A, Shahabizadeh F. The mediating role of emotion regulation and intolerance of uncertainty in the relationship between childhood maltreatment and nonsuicidal self-injury in adolescents. *Int Arch Health Sci* 2020;7:96-103.
- 30-Robinson K, Garisch JA, Kingi T, Brocklesby M, O'Connell A, Langlands RL, Russell L, Wilson MS. Reciprocal risk: The longitudinal relationship between emotion regulation and non-suicidal self-injury in adolescents. *J Abnorm Child Psychol*. 2019;47(2):325-32.
- 31-Ebrahimi G, Ghazanfari A, Mashhadizadeh S, Rahimi S. Modeling of suicidal ideation based on primary maladaptive schemas with the mediating role of emotional regulation in people with a history of childhood adversity (physical and sexual). *Clinical Psychology and Personality*. 2023;21(1):95-102. [In Persian].
- 32-Colmenero-Navarrete L, García-Sancho E, Salguero JM. Relationship between emotion regulation and suicide ideation and attempt in adults and adolescents: A systematic review. *Arch Suicide Res*. 2022;26(4):1702-35.
- 33-Turton H, Berry K, Danquah A, Pratt D. The relationship between emotion dysregulation and suicide ideation and behaviour: A systematic review. *J Affect Disord*. 2021;5:100136.
- 34-Swee G, Shochet I, Cockshaw W, Hides L. Emotion regulation as a risk factor for suicide ideation among adolescents and young adults: The mediating role of belongingness. *J Youth Adolesc*. 2020;49(11):2265-74.
- 35-Rey L, Neto F, Extremera N. Cyberbullying victimization and somatic complaints: A prospective examination of cognitive emotion regulation strategies as mediators. *Int J Clin Health Psychol*. 2020;20(2):135-9.
- 36-Vranjes I, Erreygers S, Vandebosch H, Baillien E, De Witte H. Patterns of cybervictimization and emotion regulation in adolescents and adults. *Aggress Behav*. 2018;44(6):647-57.